

HUNGEO 2014

MAGYAR FÖLDTUDOMÁNYI SZAKEMBEREK XII. TALÁLKOZÓJA

MAGYAR FELFEDEZŐK ÉS KUTATÓK A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSÁÉRT

2014. augusztus 20–24.
Debrecen

CIKKGYŰJTEMÉNY

Szerkesztette:

Cserny Tibor

Kovács-Pálffy Péter

Krivánné Horváth Ágnes

ISBN 978-963-8221-53-7

Fő támogató:

A borítón a Debreceni Egyetem főépülete látható (fotó: Cserny Tibor)

Budapest
2014.

KIADÓ / PUBLISHER
Magyarhoni Földtani Társulat

SZERKESZTŐK

Kovács-Pálffy Péter
Cserny Tibor
Krivánné Horváth Ágnes

NYOMDA / PRINT
PR-Innovation Kft.

Tartalom / Content

Tartalom – content

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Kerényi Attila: A társadalom a globális földi rendszerben – <i>Society in the global Earth system</i>	7
Bartholy Judit, Pongrácz Rita: Változó klíma – aktuális kérdések – <i>Changing climate – hot topics</i>	12
Rybach László: A geotermikus energia globális helyzete és kilátásai – <i>Geothermal energy – global status and prospects</i>	16
Tóth József: <i>A brief history of the theory of gravity-driven regional groundwater flow</i> – A medenceleptétkű gravitációs talajvízáramlás elméletének a rövid története	21
Szatmári Péter: A Dél-Atlanti óceán eredete – <i>The origin of the South Atlantic Ocean</i>	30
Hajnal Zoltán, Takács Ernő, Bhaskar Pandit: a medencealjzat jelentősége az ásványi nyersanyag kutatásban – <i>The importance of basement in mineral exploration</i>	33
Molnár Ferenc: Az ásványi nyersanyagkutatás helyzete és lehetőségei az Európai Unióban – <i>The current situation and future opportunities of mineral exploration in the European Union</i>	38
Szentesy Csilla: <i>The Roşia Montană ore deposit</i> – A Verespataki ércesedés (Románia)	42
Harangi Szabolcs, Kiss Balázs, Lukács Réka, Dunkl István, Molnár Kata, Novák Attila, Ioan Seghedi, Theodoros Ntaflou, Axel Schmitt, Molnár Mihály, Vinkler Anna Paula, Szepesi János, Novothny Ágnes: Komplex kutatás a Kárpát-Pannon térség legfiatalabb tűzhányóján: új tudományos eredmények a Csomád vulkánról – <i>New results of the complex volcanological study of Ciomadul, the youngest volcano in the Carpathian-Pannonian region</i>	49
Nagy Balázs, Mari László, Kovács József, Nemerényi Zsombor, Heiling Zsolt: Környezetváltozás a száraz-Andokban – az Ojos del Salado monitoring vizsgálata – <i>Environment-changes in the dry Andes – monitoring research in the Ojos del Salado</i>	53
Weiszburg Tamás: 1989–2014: 25 év együttműködés a romániai magyar földtudományi felsőoktatásért – <i>1989–2014: 25 years of co-operation for the Hungarian earth sciences-related higher education in Romania</i>	63

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

Bányászat

Horváth Zoltán, Sári Katalin: A hazai ásványvagyon osztályozás nemzetközi szabványok szerinti harmonizációjának folyamata – a SNAP-SEE projekt tanulságai kapcsán – <i>The process of the harmonization of the national mineral resources classification system by international standards – in connection with the SNAP-SEE project</i>	66
Horn János: A természeti erőforrásokról hitelesen, energetikai kitekintéssel – <i>On our natural resources from an authentic energetic point of view</i>	70

Geotermika, alkalmazások

Gööz Lajos: Kárpátalja geotermikája, különös tekintettel az együttműködés lehetőségeire – <i>The geothermy of Transcarpathia and the possibilities of the common utilisation</i>	74
Jobbik Anita, Székely Szabó Tamás, Szűcs Péter, Ginovszky Máté: Használton kívüli szénhidrogénkutak geotermikus kúttá való átképezhetőségének műszaki vizsgálata – <i>Geothermal recompletion potential of dry hole wells</i>	78
Ködöböcz-Gerzsenyi Ilona: A gyógyturizmus balneológiai alapjai Kárpátalján – <i>Balneological aspects of medical tourism in Transcarpathia</i>	82
Gyila Sándor, Csige István: A mofetta-jelenségkör a gázüledékek meteorológiai és geodinamikai függőségének szemszögéből vizsgálva – <i>Mofettes: study in the meteorological and geodynamical effects on geogas sediments</i>	85
Krámos Dániel: Megújuló energia régiók intézményesülése három európai ország példáján – <i>Institutionalization of the renewable energy regions to the example of three European state</i>	89

Környezetvédelem

- Plank Zsuzsanna, Kerék Barabara, Taller Gábor, Polgár Dorottya: Roncsolásmentes környezet-diagnosztikai módszerfejlesztés – *Advanced non-invasive environmental diagnostics* 93
- Gherdán Katalin, Weiszbürg Tamás, Bendő Zsolt, Kristály Ferenc, Váczi Tamás, Zajzon Norbert: Lidércfény: az ózonlyuktól a porladó zászlóig – *Ignis fatuus: from the ozone hole to mouldering flags* 97
- Praviczki Tamás: A rudabányai meddőhányók geokémiai vizsgálatai különös tekintettel a neutrális pH-n lejátszódó szulfid oxidációra – *Geochemical characterisation of mine wastes from Rudabánya, focusing on sulphide oxidation in neutral pH* 101
- Vigh Melinda, Soós Lenke: Esettanulmány a környezettudatosságról – *Case study about environmental awareness* 110

Meteorológia

- Buránszkiné Sallai Márta: Valószínűségi időjárás-előrejelzések a mindennapi életben: lehetetlen küldetés? – *Probabilistic weather forecasts for everyday life: mission impossible?* 114
- Dobi Ildikó, Kerényi Judit, Ruzsnyák Renáta, Molnár Zsófia: EUMETSAT Clima-SAF SIS adatok és felszínen mért globálsugárzás értékek összehasonlítása – *Comparison of EUMETSAT Clima-SAF SIS data with ground based global radiation measurements* 118
- Kis Anna, Pongrácz Rita: Csapadékindexek várható trendjei Közép-Kelet-Európában az ensembles szimulációk korrigált napi csapadékösszegei alapján – *Projected trends of precipitation indices in Central/Eastern Europe using bias-corrected daily precipitation of the ensembles simulations* 124
- László Elemér, Bíróné Kircsi Andrea: Kísérlet a városi szélmező modellezésére debreceni mintaterületen – *Test to modelling urban wind field in Debrecen* 128
- Lázár István, Csákberényi-Nagy Gergely, Tóth Tamás: A szélenergia hasznosítás alacsony beépítésű városi környezetben Debrecen példáján – *Utilization of wind energy in a suburban area in Debrecen* 132
- Péliné Németh Csilla, Bartholy Judit, Pongrácz Rita, Radics Kornélia: Szélmezők hibái, korrekciója, a szélklíma jelenlegi és jövőre vonatkozó tendenciái – *Biases and corrections of wind speed time series, present and future wind climate tendencies* 136
- Mika János: "Szünetelő felmelegedés" – tudományos, alkalmazkodási és mérséklési kihívások – *Paused warming: scientific, adaptation and mitigation challenges* 140

Geofizika

- Csontos András, Heilig Balázs, Koppán András, Kovács Péter, Vadász Gergely: A földmágneses tér elemeinek szekuláris változása Magyarországon az elmúlt évtizedekben – *The secular variation of the geomagnetic field in Hungary during the last decades* 144
- Kiss János, Prácer Ernő: A Kárpát-Pannon régió a potenciáltér adatok tükrében – *Carpathian-Pannonian Region in the mirror of potential field data* 148
- Törös Endre, Prónay Zsolt, Tildy Péter: A mérnökgeofizika helye és szerepe a geotudományokban – *State of the art of engineering geophysics in geoscience* 152
- Papp Éva, Burraston Lauren, McPhail Derry: *Identifying palaeochannels and their influence on groundwater systems in the Lower Murrumbidgee catchment, NSW-australia* – Geofizika, paleo-csatornák és vízellátás folyóvízi síkságokon: Lower Murrumbidgee Catchment, NSW-Australia 156

Geográfia

- Gábris Gyula: Almásy László – a Kelet Szahara feltárója – *László Almásy – explorer of the East Sahara* 168
- Pándi Gábor: A szovátai mezoterm Medve-tó – *The mesothermal Bear lake from Sovata* 173
- Ruszkai Csaba, Mika János, Wantuchné Dobi Ildikó, Kertész Ákos: Természetföldrajzi kutatások egy fenntartható modell-régió érdekében – *Physical geography research project for a sustainable model-region* 177

Gábris Gyula: Hegycsúcsot neveztek el az Urálban Reguly Antalról – <i>Name a peak after Antal Reguly in Ural Mountain</i>	182
Kartográfia, térinformatika	
Enyedi Péter, Lénárt Csaba, Tomor Tamás: Felszíni karsztformák térképezése LIDAR adatok felhasználásával az Aggteleki-karszt területén – <i>LIDAR-based mapping of surface karst formes in the Aggtelek karst</i>	187
Faragó Imre, Kovács Béla: Tájrendszerek a kartográfiában – <i>Landscape systems in cartography</i>	191
Mihalik József: Katonai térképészeti adatbázisok Magyarországon – <i>Millitary mapping data bases in Hungary</i>	196
Turczi Gábor: Tér adatok jelene és jövője az MFGI-ben – <i>Present and future of spatial data in MFGI</i>	199
Zentai László: A pontosság és a torzítások egyensúlya a kartográfiában – <i>The balance of precision and distortions in cartography</i>	202
Tudománytörténet	
Viczián István: Nagy Sámuel, egy 18. századi debreceni mineralógus – <i>Sámuel Nagy, a 18th century mineralogist from Debrecen</i>	205
Síkhegyi Ferenc, Székely Kinga: Expedíció a Mátrába – Szabó József 1869. Az Ágasvári-barlang vagy Csörgő-lyuk és környékének első földtani szemléletű feltárása és képi ábrázolása – <i>Expedition to the Mátra Mountains (Hungary) – József Szabó 1869</i>	210
Hevesi Attila: A magyarországi földtudományok művelőinek emlékhelyei, emlékhely nyomai és ápolásuk – <i>A few thoughts about the maintenance of the Earth science related natural monuments and memory sites of the Hungarian Earth scientists</i>	214
Oktatás	
Mádai Ferenc: Angol nyelvű földtudományi képzések a Miskolci Egyetemen – <i>Earth science-related English programs at the University of Miskolc</i>	216
Tóth Piroska: A GLOBE program felhasználása az oktatásban – <i>The use of the GLOBE programme in education</i>	220
Kiss Anett: Szakmai szervezetek hallgatói tagozatainak szerepe az oktatásban – <i>Role of the student chapters of professional associations in the education</i>	223
Geológia	
Záhonyi István: <i>UST Textures at Ad Duwayhi Gold Mine, Saudi Arabia</i> – Ad Duwayhi, Szaúd-Arábia arany ércesedés és kapcsolata a gránit anyakőzet textúrájával	227
Záhonyi István: <i>Mother Lode Type Gold Deposits Exemplified by the Lincoln Mine at Sutter Creek, California</i> – A Lincoln bánya – egy Mother Lode típusú arany érctelep, Sutter Creek, California	231
Zelenka Tibor: Az Európai perlitiek összehasonlító közettani, földtani és vulkanológiai jellemzői – <i>A comparative study of the European perlite types with respect to their mineralogy, petrology and volcanology</i>	234
Szebényi Géza, Szilvás Brigitta, Földessy János, Suskó Mihály: Parádfürdői szulfátos–vasas félmesterséges ásványvíz – gyógyvíz – <i>Sulphate- iron-containing artificial mineral water at Parádfürdő – medicinal water</i>	239
McIntosh Richard William, Kozák Miklós: Morfotektonikai vizsgálatok a Bükk hegységben (ÉK Magyarország) – <i>Morphotectonic studies in the Bükk Mountains (NE Hungary)</i>	242
Kovács Gábor: Poszt-rift deformációk a rohonci-ablak környezetében – <i>Post-rift deformations in the surroundings of Rechnitz tectonic window</i>	246
McIntosh Richard William, Kozák Miklós, Mocsár-Vámos Mariann, Plásztán József, Papp István, Püspöki Zoltán, Gyuricza György, Latrán Béla, Pataki András: A miskolci Avas domb földtani kutatásának legújabb eredményei – <i>Recent results of the geological research of the Avas Hill in Miskolc</i>	250
Pásztóhy Zoltán: Az algáktól az őscserjékig, a Garados bióta flóraelemeinek tükrében – <i>From algae to the rhyniophyte, reflected by the Garados biota related plants</i>	255

Novák Tibor József, Csámer Árpád, Incze József, Papp István: Szekunder karbonátok felhalmozódásának genetikája talajképződéssel érintett rétegekben a tokaji Nagy-hegyen – <i>Origin of secondary carbonate accumulations in pedogenic altered strata on Tokaj Nagy Hill</i>	259
Jobbik Anita, Székely Szabó Tamás: A tight- és shale gáz tárolók fluidumtranszportját befolyásoló főbb tényezők – <i>Most important factors of fluidtransport in tight and shale gas reservoirs</i>	263
Horváth Judit, Fedor Ferenc, Geiger János: Szemcseméret analízis és a szivárgási tényező becslési lehetőségeinek vizsgálata a debreceni Bánk-2 fúrás alapján – <i>Grain size analysis and examination of the potential for estimating the hydraulic conductivity of Bánk-2 core samples</i>	267

POSZTER ELŐADÁSOK

Meteorológia

Lelovics Enikő, Gál Tamás, Unger János: A városi beépítettség felszínközeli légrétegre gyakorolt hatásának elemzése Szeged térségében – <i>Analysis of the effect of urban built-in characteristics on near-surface air layer in the region of Szeged</i>	271
---	-----

Kartográfia, térinformatika

Skita Diána: Háromdimenziós földtani modell készítése rockworks környezetben: esettanulmány a tokjai Nagy-hegy példáján – <i>3D Geological Model of the Nagy Hill (Tokaj) in RockWorks: a case study</i>	276
--	-----

Oktatás

Buránszkiné Sallai Márta: Időjárás ismeretek oktatása konstruktivista pedagógiai szemléletben – <i>Education of weather in constructivist pedagogical approach</i>	280
Hágen András: Földtani karikatúrák a tanteremben – <i>Geological caricatures in the classroom</i>	284
Mika János: Energiatudatosságra nevelés az EKF Földrajz Tanszék kiadványaiban – <i>Education for energy-cautiousness in publications by EKF Geography Department</i>	288

Geológia

Hágen András: Asztrofizikával a földtörténeti nagy kihalások nyomában – <i>Following up great extincts of geology with astrophysics</i>	293
Sámson Margit: A Bodai Agyagkő Formáció „felfedezése” – <i>„Exploration” of the Boda Claystone Formation</i>	297